

Received/ Makale Geliş 12.01.2023
Published / Yayınlanma 31.03.2023
Volume/ Cilt (Issue/ Sayı) 7 (28)
ss / pp 288-294

<http://dx.doi.org/10.37242/pejoss.4375>
Research Article / Araştırma Makalesi
ISSN: 2687-5640
pejoss.editor@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AKKAYA
<https://orcid.org/0000-0002-0908-3354>
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya MYO, Hatay / TÜRKİYE

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM PROGRAMINA BAĞLILIKLARININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF TEACHERS' CURRICULUM FIDELITY

ÖZET

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin uyguladıkları öğretim programlarına bağlılıklarının düzeyini belirlemek ve bazı değişkenlere göre incelemektir. Çalışmanın örneklemini uygun örnekleme ile belirlenen farklı branşlardan 220 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler katılımcılardan “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” ile toplanmıştır. Çalışmanın yöntemi nicel araştırma türlerinden tarama yöntemidir. Verilerin analizinde ortalama, bağımsız t testi, tek yönlü varyans analizi (anova), Kruskal Wallis ve post-hoc. testleri yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılıkları yüksek düzeydedir. Cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin, haftalık ders saati değişkenine göre 26 saat üstü ders saati olanların, branş değişkenine göre ise anaokulu ve sınıf öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık tespit edilirken diğer değişkenlere göre anlamlı farklılık yoktur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Programa Bağlılık, Öğretmen.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the level of teachers' commitment to the teaching programs they implement and to examine them according to some variables. The sample of the study consists of 220 teachers from different branches determined by convenient sampling. The data were collected from the participants with the “Curriculum Fidelity Scale”. The method of the study is the screening method, which is one of the quantitative research types. Mean, independent t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Kruskal Wallis, and posthoc. tests were made. According to the results of the research, teachers' commitment to the curriculum is high. According to the gender variable, there is a significant difference in favor of female teachers, according to the weekly lesson hours variable, in favor of the teachers who have more than 26 hours, and according to the branch variable, there is a significant difference in favor of the kindergarten and primary school teachers. There is no significant difference compared to other variables.

Keywords: Curriculum, Curriculum Fidelity, Teacher.

1. GİRİŞ

Eğitim, her bireyin erişebilmesi gereken temel bir hak ve toplumun geleceğini şekillendirmeye yardımcı olan önemli bir araçtır. Öğretmenler ise öğrencilere kaliteli eğitim sağlamada hayati bir rol oynar ve buna katkıda bulunan en önemli faktörlerden biri de öğretim programına bağlılıklarıdır. Öğretim programları, öğretmenleri etkili bir şekilde eğitim vermeleri ve öğrenme hedeflerine ulaşmaları için yönlendiren temel bir kılavuzdur.

Öğretim programı, eğitim kademesinde çeşitli sınıf ve derslerde yer alması planlanan tüm etkinlikleri içermektedir (Demirel, 2011). Bir dersin öğretme-öğrenme sürecinde neyin, neden ve nasıl olması gerektiğini gösterir (Özçelik, 1992). Öğretim programları, öğrenmeye yapılandırılmış bir yaklaşımla, öğrencilerin tamamlaması gereken konuların ana hatlarını çizdiği, eğitimsel başarı için uygun içeriğin, yöntemlerin ve değerlendirmelerin tasarımını ve seçimini içerdiği ve öğretmenlerin izlemesi adına bir yol haritası sağladığı için eğitim programının hayati bir parçasıdır.

Çağın özellikleri ile bireylerin ve toplumun gereksinimlerini dikkate alarak eğitim programları ve öğrenme deneyimleri oluşturmaya çalışan eğitim sistemi içinde, eğitim programları kapsamında en fazla ağırlığı öğretim programları taşımaktadır (Özçelik, 2010). Öğretmen ve öğrencilerin planlı bir değişim sürecini gerçekleştirebilmesi için oldukça önemli bir unsur olan öğretim programları (Şahin, 2006), değişimlere uyum sağlayacak şekilde sürekli düzenlenmekte ve güncellenmektedir (MEB, 2018). Diğer bir deyişle, eğitim sisteminin bel kemiğini oluşturan öğretim programlarının öğrencilerin ve toplumun

ihtiyaçlarını karşılaması için sürekli değerlendirme ve geliştirilmesi gerekmektedir. Değerlendirme, eğitimcilerin programın etkililiğini değerlendirmesine ve programın öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamak için gerekli düzenlemeleri yapmasına olanak tanırken geliştirme, eğitim hedefleri ve toplumsal ihtiyaçlardaki değişikliklerin yanı sıra değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak programda değişiklikler yapmayı içermektedir.

Program geliştirme sürecinde öğretim programlarının nasıl ve hangi yollarla uygulanabileceğinin belirlenmesi önemli bir gerekliliktir. Programlardaki değişikliklerin olumlu sonuç getirip getirmediği, olumlu sonuç getirmediyse sebeplerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu bağlamda dikkate alınması gereken bir diğer kavram da programa bağlılıktır (Dusenbury, Brannigan, Falco ve Hansen, 2003). Öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmalarında ve gelecekteki akademik ve mesleki yaşamlarına yeterince hazırlanmalarında kritik öneme sahip olan eğitim programlarının etkili bir şekilde uygulanması büyük önem taşımaktadır.

Öğretim programının uygulanabilirliği, programa bağlılık kavramıyla ilişkilidir (Pence, Justice & Wiggins, 2008). Yazılı öğretim programı ile sınıf içi uygulamalardaki uyumluluğu ifade eden programa bağlılık (Remillard, 2005), öğretim programlarının tasarlanma ve uygulama biçiminin benzerliği olarak tanımlanmaktadır (Bay, Kahramanoğlu, Döş & Turan Özpolat, 2017). Öğretmenlerin ve öğrencilerin, öğretme-öğrenme sürecine katılımıyla gerçekleşen (Palestina, Pangan ve 4 Ancho, 2020), uygulama esnasında programa gösterilen bağlılık, öğretim programının başarısını doğrudan etkilemektedir (Dane & Schneider, 1998). Bununla birlikte bağlılık, programların içeriğine veya uygulamalarına ek olarak, fikrin dayandığı teori ve felsefeyi de içerebilir. (Hill, Maucione ve Hood, 2007). Eğitimin amacına uygun gerçekleşmesinde büyük önem taşımakta olan programa bağlılık, öğrenci başarısının artması, daha etkili bir öğrenme ortamına yol açabilecek eğitim standartlarını anlamak ve uygulamak için zaman ve çaba ayırmayı gerektirmektedir.

Tasarlanan öğretim programlarında değişiklik olmamasına rağmen, öğretmenler tarafından uygulanan programlarda çeşitli faktörlere bağlı olarak (Songer & Gotwals, 2005), hazırlanan öğretim programlarının hedefleri ve öğretme-öğrenme süreci uygulama biçimleri arasında farklılık olabilmektedir (Bütün ve Gültepe, 2016). Öğretmen eğitimi, sosyo-ekonomik durum, öğrenci ve program özellikleri, bölgesel ve kurumsal koşullar, eğitim ve sınav sistemleri gibi faktörler programın uygulamasını etkileyebilmektedir (Bümen, Çakar ve Yıldız, 2014).

Öğretim programının uygulayıcısı öğretmenler tarafından benimsenip, uygulanma düzeyinin belirlenmesi emek, para ve zamanın doğru kullanılması adına bir gereklilik görülmekte (Dikbayır ve Bümen, 2016), öğretim programı yüksek düzeyde bir bağlılıkla uygulanmasına rağmen beklenen etki gözlemlenmiyorsa programın düzenlenmeye ihtiyacı olduğuna, programa bağlılık sağlanamıyorsa programın gerçekleştirilebilirliğinin düşük olduğuna dikkat çekilmektedir (Dusenbury, Brannigan, Falco ve Hansen, 2003). Bu çerçevede öğretim programına bağlılık, programın etkililiğini ve süreci değerlendirme, programın çıktıları arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek açısından önem arz etmektedir (Bümen vd., 2014).

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin uygulayıcısı oldukları öğretim programlarına bağlılıklarının düzeyini belirlemek ve cinsiyet, kıdem, mezun oldukları fakülte, haftalık ders saatleri, görev yaptıkları okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi ve branş değişkenlerine göre incelemektir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılıkları belirlenen ölçek yardımıyla ortaya konmaya çalışıldığı için nicel araştırma desenlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modeli çalışmalarda ele alınan konunun ayrıntılı biçimde tanımlanması ve açıklanmasıdır (Çepni, 2007).

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma evreni Akdeniz Bölgesi'ndeki bir ilde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklemi ise uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen ve farklı okullarda farklı branşlarda görev yapan 220 öğretmen oluşturmaktadır. Uygun örnekleme diğer bir adıyla kazara örneklem olup kısa zamanda çok sayıda kişiden veri toplamayı amaç edinen zaman, para ve işgücü kaybını sağlayan

örnekleme tekniğidir (Büyüköztürk vd., 2014). Katılımcı öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılar	Özelliği	f	%
Cinsiyet	Erkek	88	40
	Kadın	132	60
Kıdem	0-10 yıl	66	30
	11-15 yıl	60	27,27
	16-20 yıl	48	21,82
	21 üstü	46	20,91
Mezun Olunan Fakülte	Eğitim	168	76,36
	Fen Edebiyat	28	12,72
	Diğer	24	10,92
Haftalık Ders Saati	0-14 saat	42	19,09
	15-20 saat	40	18,18
	21-25 saat	32	14,54
	26 saat üstü	106	48,18
Görev Yerinin Sosyo-Ekonomik Durumu	Yüksek	44	20
	Orta	104	47,27
	Düşük	72	32,73
Branş	Anaokulu	38	17,27
	Sınıf Öğretmenliği	70	31,81
	Dil (Türkçe, İngilizce, Arapça)	34	15,45
	Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilgiler)	32	14,54
	Fen Bilimleri (Matematik, Fen, Fizik, Kimya, Biyoloji)	46	20,93
Toplam		220	100

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek, Yaşaroğlu ve Manav (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 20 madde, 5’li likert yapı tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 20–100 arasında değişmektedir. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı 0,892 olarak hesaplanmıştır. Çalışmadaki örneklemin cronbach alpha katsayısı ise 0,872 dir.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için çarpıklık ve basıklık değerleri belirlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri (-0,293 ve 0,354) -1 ile +1 arasında olduğu için normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni için t testi, kıdem değişkeni için Levene statistic değeri anlamlı çıktığı için Kruskal Wallis, mezun olunan fakülte değişkeninde bazı alt boyutların katılımcı sayısı 30 kişiden daha az olduğu için Kruskal Wallis, haftalık ders saati değişkeni, görev bölgesinin sosyo ekonomik düzeyi için ve branş değişkenleri için anova ve post-hoc.testleri yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 2. ÖPBÖ Betimleyici İstatistik Analizi Sonuçları

Ölçek	N	Min.	Max.	\bar{x}	Standart Sapma
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği	220	56,00	100,00	81,23	8,01

Öğretmenlerin öğretim programına bağlılık ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 81,23 standart sapmaları ise 8,01 dir. Ölçek 20 madde ve 5’li likert yapıda olduğu için ölçekten alınabilecek puanlar 20–100 arasında değişmektedir. Öğretim programına bağlılık düzeylerini düşük, orta ve yüksek olarak sıralayacak olursak 20–46 puan arası düşük, 47–73 puan arası orta ve 74–100 puan arası yüksek seviyedir. Öğretmenlerin ortalamalarının 81,23 olması öğretim programına bağlılık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre t testi Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{x}	ss	t	df	p
Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği						
Erkek	88	79,36	7,99	-2,876	218	0,04*
Kadın	132	82,48	7,81			

N:220; p<0,05

Tablo 3’te katılımcıların cinsiyet değişkenleri ile öğretim programına bağlılıkları arasında anlamlı farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Erkek öğretmenlerin puanlarının ortalaması 79,36; standart

sapması ise 7,99'dur. Kadın öğretmenlerin puanlarının ortalaması 82,48; standart sapması ise 7,81'dir. Bağımsız t-testi sonuçlarına göre erkek ve kadın öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarında kadın öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($t(218) = -2,876, p < 0,05$).

Tablo 4. Kıdem Değişkenine Göre Kruskal Wallis Sonuçları

ÖPBÖ	N	Mean Rank	Chi-Square	df	p
0-10 yıl	66	85,38	0,795	2	0,672
11-15 yıl	60	85,43			
16-20 yıl	48	93,00			
21 üstü	46	93,26			
Toplam	220				

N:220; $p > 0,05$ ÖPBÖ: Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Tablo 4'te öğretmenlerin kıdemlerine göre öğretim programına bağlılıkları ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 5. Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Kruskal Wallis Sonuçları

ÖPBÖ	N	Mean Rank	Chi-Square	df	p
Eğitim	168	109,00	0,984	2	0,611
Fen Edebiyat	28	121,57			
Diğer	24	108,08			
Toplam	220				

N:220; $p > 0,05$ ÖPBÖ: Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Tablo 5'te öğretmenlerin mezun oldukları fakülte değişkenine göre öğretim programına bağlılıkları ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 6. Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

ÖPBÖ	df	Ortalamalar Karesi	F	p
Gruplar arası	3	219,572	3,535	0,016*
Grup içi	216	62,116		
Toplam	219			

N :220; $p < 0,005$, ÖPBÖ: Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Tablo 6'da verildiği gibi öğretmenlerin haftalık ders saatlerine göre programa bağlılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($F(3, 216) = 3,535, p < 0,05$). Farklılığın hangi grup lehine olduğunu belirlemek için post-hoc analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Post-Hoc.Sonuçları

I	J	I-J	St.Hata	p
0-14 saat	15-20 saat	0,22	2,43	1,000
	21-25 saat	4,66	2,18	0,202
	26 üstü	-0,31	1,80	1,000
15-20 saat	21-25 saat	4,43	2,24	0,297
	26 üstü	-0,54	1,87	1,000
21-25 saat	26 üstü	-4,97	1,53	0,008*

Tablo 7'deki post hoc analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretim programına bağlılıkları haftalık ders saati 26 saat ve daha fazla olan grup lehine istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 8. Okulun Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

ÖPBÖ	df	Ortalamalar Karesi	F	p
Gruplar arası	2	39,994	0,620	0539
Grup içi	217	64,496		
Toplam	219			

N :220; $p > 0,005$, ÖPBÖ: Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Tablo 8'de katılımcıların görev yaptıkları okulların bulunduğu bölgelerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile öğretim programına bağlılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($F(2, 217) = 0,620, p > 0,05$).

Tablo 9. Branş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

ÖPBÖ	df	Ortalamalar Karesi	F	p
Gruplar arası	4	287,861	4,789	0,001*
Grup içi	215	60,113		
Toplam	219			

N :220; p<0,005, ÖPBÖ: Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Tablo 9’da verildiği gibi öğretmenlerin branş değişkenine göre programa bağlılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($F(4, 215) = 4,789, p<0,05$). Farklılığın hangi grup lehine olduğunu belirlemek için post-hoc analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Branş Değişkenine Göre Post-Hoc.Sonuçları

I	J	I-J	St.Hata	p
Anaokulu	Sınıf Öğretmenliği	3,17	1,98	0,111
	Dil Bilimleri	7,37	2,26	0,001*
	Sosyal Bilimler	2,82	2,46	0,252
	Fen Bilimleri	6,94	2,15	0,001*
Sınıf Öğretmenliği	Dil Bilimleri	4,20	1,53	0,007*
	Sosyal Bilimler	-0,34	1,82	0,849
	Fen Bilimleri	3,77	1,38	0,007*
Dil Bilimleri	Sosyal Bilimler	-4,55	2,12	0,068
	Fen Bilimleri	-0,43	1,75	1,000
Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	4,11	2,00	0,416

Tablo 10’da öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarının hangi branşlar lehine olduğunu anlamak için yapılan post-hoc. analiz sonuçlarına göre anaokulu öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeyleri yüksek olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen programları tasarlandığı şekliyle uygulamaya çalıştıkları söylenebilir. Öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarının yüksek olması o dersle ilgili olarak kazanımları vermeye çalıştıkları, belirlenen içeriğin dışına çıkmadıkları olarak değerlendirilebilir. Bu durum, programların başarısı hakkında dönüt sağlanabilmesi açısından önemlidir.

Cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Bir başka ifadeyle kadın öğretmenlerin öğretim programına bağlılıkları erkek öğretmenlere göre anlamlı bir şekilde yüksektir. Gürbüz (2021), öğretmenlerle yaptıkları yüksek lisans çalışmasında kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık belirlemiştir. Bu bulgu çalışmadaki bulgu ile benzerlik göstermektedir.

Kıdem değişkenine göre öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarında anlamlı fark çıkmamıştır. Yani hem mesleğe yeni başlamış hem de uzun yıllardır bu mesleği yapan öğretmenlerin mesleği özenle yapmaya çalıştıkları söylenebilir. Aslan ve Erden (2020), ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarını inceledikleri çalışmada kıdem değişkenine göre benzer şekilde anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir.

Öğretmenlerin mezun oldukları fakülte değişkenine göre programa bağlılıklarında anlamlı farklılık yoktur. Bu durum diğer fakültelerden mezun olup öğretmen olarak atanmaların da öğretmenlik mesleğine adapte oldukları ve programlara bağlı kaldıklarını gösterir. Karakuyu ve Oğuz (2021), ilkökul ve ortaokul öğretmenleri ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin mezuniyetleri ile programa bağlılıklarında arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuşlardır. Ayrıca eğitim fakültesi ile diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin arasında anlamlı farklılık çıkmamasını çarpıcı bir sonuç olarak değerlendirmiş ve bunun öğretmenlerin merkezi sınavlarla atamalarının yapılması ve verilen hizmet içi eğitimler nedeniyle farklılıkların ortadan kalkmış olabileceğini vurgulamışlardır. Benzer şekilde Burul (2018), yaptığı yüksek lisans çalışmasında; Sakallıoğlu ve Özüdoğru (2022), öğretmenlerle yaptıkları çalışmada mezun oldukları fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir.

Haftalık ders saati değişkenine göre, öğretmenlerin bağlılıkları haftada 26 saat ve üstü derse giren öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu sonuç ders saati yoğun olan öğretmenlerin derslerini yetiştirebilmek için programa bağlı kalmalarından kaynaklı olabilir. Karakuyu ve Oğuz (2021), yaptıkları çalışmada öğretmenlerin öğretim programına bağlılık ölçeğinin geneli için ders saati değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığını, uyma alt boyutu için ise bu çalışmadaki sonuçla örtüşecek şekilde ders saati 21 – 30 saat olan grup lehine anlamlı farklılık belirlemişlerdir. Buradan hareketle ders saati fazla olan öğretmenlerin öğretim programına daha fazla bağlı kaldıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların bulunduğu çevrenin sosyoekonomik durumuna göre öğretim programına bağlılıklarında anlamlı farklılık yoktur. Bümen vd.(2014), programa bağlılığı etkileyen etmenler arasında bölgesel-sosyal ve ekonomik-kültürel özelliklerini göstermiştir. Bay vd. (2017), programa bağlılığı programa bağlılığı etkileyen faktörleri analiz ettikleri çalışmada okul-çevre temasını bağlılığı etkileyen faktörlerden biri olarak belirlemişlerdir. Bu çalışmadaki bulgunun bahse konu çalışmalarla ters yönlü çıkması öğretmenlerin görev yaptıkları okulların bulunduğu çevrenin sosyoekonomik durumunu belli bir kritere göre değil de kendi düşüncelerine göre sınıflandırmasından kaynaklı olabilir.

Branş değişkenine göre ise anaokulu ve ilkokul öğretmenlerinin programa bağlılıkları diğer branşlardaki öğretmenlere göre anlamlı bir şekilde yüksektir. Bu durum anaokulu ve ilkokullardaki öğrencilerin yaş ve gelişim özellikleri, programın içeriğinin yoğun olmaması ve akademik herhangi bir sınava hazırlanmamaları nedeniyle bu okullarda görev yapan öğretmenlerin programa daha fazla bağlı kalmaya çalışmalarından kaynaklı olabilir. Sakallıoğlu ve Özüdoğru (2022), benzer şekilde çalışmasında ölçeğin bazı boyutlarında okul öncesi ve bazı boyutlarında ilkokul öğretmenlerinin lehine anlamlı farklılık belirlemişlerdir. Yılmaz (2021), bu durumu branş öğretmenlerinin lisans eğitimleri sürecinde program bilgisi içeren yeterli sayıda ders almamalarından kaynaklanmış olabileceğini belirtmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, M. & Erden, R. Z. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 175-199.
- Bay, E., Kahramanoğlu, R., Döş, B. & Turan Özpolat, E. (2017). Programa bağlılığı etkileyen faktörlerin analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 110-137.
- Burul, C. (2018). *Öğretmenlerin eğitim programı tasarımı yaklaşımı tercihlerinin öğretim programına bağlılıklarıyla olan ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bümen, N. T., Çakar, E. & Yıldız, D. G. (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 203-228.
- Bütün, M. & Gültepe, T. (2016). Ortaokul matematik dersi öğretim programının uygulamaya yansıtılması ile ilgili öğretmen görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 80-89.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (18.Baskı), Ankara: Pegem.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Celepler.
- Dane, A. V. & Schneider, B. H. (1998). Program integrity in primary and early secondary prevention: are implementation effects out of control. *Clinical Psychology Review*, 18(1), 23-45.
- Demirel, Ö. (2011). *Kuramdan uygulamaya - eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A.
- Dikbayır, A. & Bümen, N.T. (2016). Dokuzuncu sınıf matematik dersi öğretim programına bağlılığın incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 6(11), 17-38.
- Dusenbury, L., Brannigan, R., Falco, M. & Hansen, W. B. (2003). A Review of research on fidelity of implementation: implications for drug abuse prevention in school settings. *Health Education Research*, 18(2), 237-256.
- Gürbüz, Ş. (2021). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeyleri ve öğretim programına bağlılık durumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Hill, L. G., Maucione, K. & Hood, B. K. (2007). A focused approach to assessing program fidelity. *Prevention Science*, 8, 25-34.
- Karakuyu, A. & Oğuz, A. (2021). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılıkları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 85-103.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Ortaöğretim öğretim programları*. Ankara.
- Özçelik, D. A. (1992). *Eğitim programları ve öğretim*. Ankara: ÖSYM.
- Özçelik, D. A. (2010). *Eğitim programları ve öğretim*. (2. Baskı). Ankara: Pegem.

- Palestina, R. L., Pangan, A. D. & Ancho, I. V. (2020). Curriculum Implementation Facilitating and Hindering Factors: The Philippines Context. *International Journal of Education*, 13(2), 91-104.
- Pence, K. L., Justice, L. M. & Wiggins, A. K. (2008). Preschool teachers' fidelity in implementing a comprehensive language-rich curriculum. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 39, 329-341.
- Remillard, J. T. (2005). Examining key concepts in research on teachers' use of mathematics curricula. *Review of Educational Research*, 75(2), 211-246.
- Sakallıoğlu, G. ve Özüdoğru, F. (2022). Öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41, 70-107.
- Songer, N. B. & Gotwals, A. W. (2005). *Fidelity of implementation in three sequential curricular units*. In Annual Meeting of the American Educational Research Association, Montreal, Canada.
- Şahin, H. (2006). Eğitim programı geliştirme sürecinde önemli bir aşama: İhtiyaç belirleme. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 22(22), 1-9.
- Yaşaroğlu, C. & Manav, F. (2015). Öğretim programına bağlılık ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 247- 258.
- Yılmaz, G. (2021). *Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.